

“Mevrouw, ik mag niet lezen van de dokter”

Heleen Rijckaert

Over de auteurs

HELEEN RIJCKAERT

is leerkracht Nederlands en mentor/coach op HTI Sint-Antonius.

“Jongens, we gaan dit jaar deelnemen aan *Uitgelezen op school*, een leesproject van de Vooruit.” De blik van mijn 15 toekomstige autotechniekers en loodgieters moet zowat dezelfde blik geweest zijn als die van mij toen de LO-leerkracht de Coopertest aankondigde: een combinatie van angst, desinteresse en oprechte haat. Een leerling zei vol overtuiging: “Mevrouw, ik mag niet lezen van de dokter. Dat is slecht voor mijn ogen.”

Dat mijn leerlingen lezen niet fijn vinden, is een understatement. Als fervente boekenliefhebber voelde dat in mijn eerste twee jaar voor de klas als een steek in mijn hart. Nu heb ik er eigenlijk wel begrip voor. Mijn leerlingen zijn anderstalig en het gemiddelde boek is voor hen vergelijkbaar met het beklimmen van een berg. Ze zien de top niet en hebben in de verste verte geen idee waarom ze die berg eigenlijk op zouden moeten. Bovendien zijn de eerste kilometers erg traag en saai. Hoe vaak zeggen wij immers zelf ook niet na het lezen van een boek dat we er ‘even in moesten komen’ of dat het toch wel ‘traag op gang kwam’?

Lezen in het Nederlands blijft voor mijn leerlingen lezen in een vreemde

taal. Zelf heb ik heel vaak geprobeerd om boeken in het Frans te lezen, maar daar beleefde ik lang niet het plezier aan dat ik had tijdens het verslinden van boeken in het Nederlands. Dus het ontbreekt me eigenlijk niet aan begrip voor hun situatie.

Daar sta je dan met je leerplandoelstellingen en je theorieën over leesplezier en literaire competentie, maar in de stal wil het lam gewoonweg niet drinken. Dan haal je als leerkracht al je stokken van achter de deur. Thuis lezen? “Nee, mevrouw, dat doe ik niet. Ik ga het boek ook in de klas laten. Want anders raak ik dat kwijt.” Het boek verdelen in stukjes en met mini-deadlines werken? “Doe maar, mevrouw, maar ik ga het niet lezen.” “Dan zal ik je een nul moeten geven.” “Liever een nul dan dat ik dat boek moet lezen.”

Ineens begon het mij te dagen. Ik wil toch eigenlijk iets universeels bereiken met mijn literatuur – ahum ahum – onderwijs? Iedere mens houdt van verhalen, dat is universeel. Dus de echte uitdaging is mijn leerlingen verhaalplezier bezorgen, niet per se leesplezier.

In het geval van ons *Uitgelezen op school*-project zat er dus maar één

ding op: het boek voorlezen. Wat begon met het eerste hoofdstuk, eindigde al snel in een wekelijks kring waarin vijftien 18-jarigen aan mijn lippen hingen terwijl ik voorlas uit *Drarrie in de nacht* van Fikry El Azzouzi. Herkenbare (weliswaar in afgezwakte vorm) leefwereld: check. Herkenbare taal: check. Humor: check. Actie: check. Ze hingen aan m’n lippen, kregen de slappe lach en gaven in hun eigen taal commentaar op de gebeurtenissen in het boek. Verhaalplezier, dat was er. Dat kan ik je wel verzekeren.

TIPS:

- Voor wie met dezelfde doelgroep ook aan de slag wil met het verhaal: wissel misschien af tussen het voorlezen en het samenvatten van wat er gebeurt in het verhaal. Het boek spreekt hen aan, maar zoals met alles mag het niet te lang duren.
- Daarnaast werkte ik ook met *Bede aan de zee* van Khaled Hosseini. Dat was ook een voltreffer: meer beeld dan tekst. Een leerling bedankte me zelfs voor het lezen van dit boek.